

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ผู้วิจัยนำเสนอตามลำดับดังนี้

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลกเขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลกเขต 1
3. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจำแนกตามประเภทของโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลกเขต 1

สมมุติฐานการวิจัย

1. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีทัศนะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานนอกแตกต่างกัน
2. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่สังกัดโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชน มีทัศนะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลกเขต 1 เป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 125 คน ครูผู้สอน 2,711 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 2,836 คน กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 66 คน ครูผู้สอน จำนวน 114 คน รวม 180 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Sampling) โดยได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 180 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ตำแหน่งและประเภทของโรงเรียน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับคุณลักษณะพึงประสงค์ของผู้ประเมินคุณภาพ ภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วยด้านคุณธรรมและบุคลิกภาพ ด้านความรู้ ความสามารถในการประเมิน ด้านความสามารถในการสื่อสาร ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบ มาตรฐานส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยกำหนดค่าน้ำหนักการประเมินเป็น 5 คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนที่เป็น กลุ่มตัวอย่างและขอความร่วมมือจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1 และ ผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล แบบสอบถามที่ส่งไปจำนวน 228 ฉบับ ได้รับคืน 180 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 79

สรุปผล

1. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีทัศนคติต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวมและเป็นรายด้านอยู่ใน ระดับมาก ด้านที่มีทัศนคติมากที่สุด คือ ด้านคุณธรรมและบุคลิกภาพ รองลงมาคือ ด้านความรู้ ความสามารถในการประเมินและด้านความสามารถในการสื่อสารตามลำดับเมื่อจำแนกเป็น รายด้านมีข้อสรุปดังนี้

1.1 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประเมินภายนอกตามทัศนะของผู้บริหาร สถานศึกษาและครูผู้สอน

1.1.1 ด้านคุณธรรมและบุคลิกภาพ

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประเมินคุณภาพภายนอกตามทัศนะ ของผู้บริหารสถานศึกษาค่าเฉลี่ยสูงสุด 5 อันดับแรก คือ การรักษาข้อมูลที่เป็นความลับของ สถานศึกษา ความโปร่งใสตรวจสอบได้ การรายงานสิ่งที่ค้นพบตามความเป็นจริงอย่างชัดเจน ความรับผิดชอบ การปฏิบัติตามระเบียบข้อปฏิบัติของ สมศ.อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ตามที่ ได้รับมอบหมาย และการปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายอย่างครบถ้วนสมบูรณ์

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประเมินคุณภาพภายนอกตามทัศนะของครูผู้สอนค่าเฉลี่ยสูงสุด 5 อันดับแรกสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้บริหารมีข้อแตกต่างจากผู้บริหาร คือ การไม่แสวงหาผลประโยชน์หรือทำธุรกิจอื่นใดในการตรวจเยี่ยมและการประเมินคุณภาพภายนอก ความเอาใจใส่ต่องานและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ความสุขุมเยือกเย็นเมื่อเผชิญกับความขัดแย้ง

1.1.2 ด้านความรู้ความสามารถในการประเมิน

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประเมินคุณภาพภายนอกตามทัศนะของผู้บริหารค่าเฉลี่ยสูงสุด 5 อันดับแรก คือ ความสามารถในการให้ข้อเสนอแนะการพัฒนาที่เป็นไปได้และสอดคล้องกับสภาพของสถานศึกษา การสรุปผลการตรวจเยี่ยมได้ตรงประเด็นตามเกณฑ์และตัวบ่งชี้ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ได้อย่างหลากหลาย ความสามารถในการประเมินและสรุปผลในภาพรวม ความสามารถในการให้ข้อเสนอแนะที่สร้างสรรค์โดยยึดข้อมูลและหลักฐานเป็นหลัก การสื่อความหมายของการเก็บข้อมูล/แหล่งข้อมูลได้ถูกต้อง

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประเมินคุณภาพภายนอกตามทัศนะของครูผู้สอนค่าเฉลี่ยสูงสุด 5 อันดับแรกสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้บริหาร มีข้อแตกต่างจากผู้บริหาร คือ การจัดบันทึกเพื่อการตรวจสอบรายงานตรงกับความเป็นจริง การสรุปผลการตรวจเยี่ยมได้ตรงประเด็นตามเกณฑ์และตัวบ่งชี้

1.1.3 ด้านความสามารถในการสื่อสาร

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประเมินคุณภาพภายนอกตามทัศนะของผู้บริหารค่าเฉลี่ยสูงสุด 5 อันดับแรก คือ การมีทักษะและเทคนิคการพูดคุยที่ดี ความสามารถในการใช้คำวิพากษ์วิจารณ์ทางสร้างสรรค์ลักษณะที่เป็นมิตร การสร้างบรรยากาศในการพูดคุยใช้ภาษาที่ง่าย สั้น กระชับรัดและสุภาพ ความสามารถในการเขียนรายงานให้เข้าใจและสื่อความหมายได้ดี ความสามารถในการใช้ภาษาและข้อความที่กะทัดรัดมีความหมายถูกต้องชัดเจนเมื่อติดต่อสื่อสารด้วยวาจา ความสามารถในการสื่อสารให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับรู้อย่างชัดเจนและเปิดเผย

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประเมินคุณภาพภายนอกตามทัศนะของครูผู้สอนค่าเฉลี่ยสูงสุด 5 อันดับแรกสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้บริหาร มีข้อแตกต่างจากผู้บริหาร คือ การมีเทคนิคและวิธีการพูดที่จะไม่ทำให้สถานศึกษาเกิดความอับอายหรือรู้สึกต่อต้าน ความสามารถในการวิเคราะห์สิ่งที่ได้ยินจากผู้พูดโดยการใช้คำถาม

1.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประเมินคุณภาพภายนอกตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาครูผู้สอนโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชนมีดังนี้

1.2.1 ด้านคุณธรรมและบุคลิกภาพ

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประเมินคุณภาพภายนอกตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนรัฐบาลค่าเฉลี่ยสูงสุด 5 อันดับแรก คือ ความโปร่งใสตรวจสอบได้ ความรับผิดชอบ การปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ การรายงานสิ่งที่ค้นพบตามความเป็นจริงอย่างชัดเจน ความเอาใจใส่ต่องานและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายและการปฏิบัติตามระเบียบข้อปฏิบัติของ สมศ. อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ตามที่ได้รับมอบหมาย

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประเมินคุณภาพภายนอกตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูโรงเรียนเอกชน ค่าเฉลี่ยสูงสุด 5 อันดับแรก คือ การไม่แสวงหาผลประโยชน์หรือทำธุรกิจอื่นใดในการตรวจเยี่ยมและการประเมินคุณภาพภายนอก การมีเหตุผลและมีหลักฐานสนับสนุนในการประเมิน การรักษาข้อมูลที่เป็นความลับของสถานศึกษา ความรับผิดชอบ การปราศจากอคติและความลำเอียงในการประเมิน

1.2.2 ด้านความรู้ความสามารถในการประเมิน

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประเมินคุณภาพภายนอกตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนรัฐบาล ค่าเฉลี่ยสูงสุด 5 อันดับแรก คือ ความสามารถในการประเมินและสรุปผลในภาพรวม ความสามารถในการให้ข้อเสนอแนะ การพัฒนาที่เป็นไปได้และสอดคล้องกับสภาพของสถานศึกษา การจัดบันทึกเพื่อการตรวจสอบรายงานตรงกับความเป็นจริง การสรุปผลการตรวจเยี่ยมได้ตรงประเด็นตามเกณฑ์และตัวบ่งชี้ ความสามารถในการให้ข้อเสนอแนะที่สร้างสรรค์โดยยึดข้อมูลและหลักฐานเป็นหลัก

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประเมินคุณภาพภายนอกตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนเอกชน ค่าเฉลี่ยสูงสุด 5 อันดับแรกสอดคล้องกับความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนรัฐบาล มีข้อแตกต่างจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนรัฐบาล คือ ความสามารถในการเขียนรายงานซึ่งอยู่บนฐานข้อมูลที่ได้รับการพิจารณาอย่างรอบครอบและความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูล

1.2.3 ด้านความสามารถในการสื่อสาร

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประเมินคุณภาพภายนอกตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนรัฐบาลค่าเฉลี่ยสูงสุด 5 อันดับแรก คือ ความสามารถในการใช้คำพาดพิงวิจารณ์ในทางสร้างสรรค์ลักษณะที่เป็นมิตร การมีทักษะและเทคนิคการพูดคุยที่ดี การสร้างบรรยากาศในการพูดคุยใช้ภาษาที่ง่าย สั้นกะทัดรัดสุภาพ ความสามารถในการสื่อสารให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับรู้อย่างชัดเจนและเปิดเผย การมีเทคนิคและวิธีการพูดที่จะไม่ทำให้สถานศึกษาเกิดความอับอายหรือรู้สึกต่อต้าน

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประเมินคุณภาพภายนอกตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนค่าเฉลี่ยสูงสุด 5 อันดับแรกสอดคล้องกับความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนรัฐบาล มีข้อแตกต่างจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนรัฐบาล คือ การเลือกใช้คำถามที่มีผลต่อลักษณะความเที่ยงตรงและความลึกซึ้งของคำตอบ ความสามารถในการเขียนรายงานให้เข้าใจ และสื่อความหมายได้ดี การใช้คำถามเพื่อซักถามในจังหวะที่เหมาะสม ความสามารถในการใช้ภาษาและข้อความที่กะทัดรัดมีความหมายถูกต้องชัดเจนเมื่อติดต่อสื่อสารด้วยวาจา ความสามารถในการชี้แจงหรือบอกเหตุผลของสาระข้อมูลให้บุคลากรเข้าใจตรงกัน ความสามารถในการสื่อความรู้สึกนึกคิดมุมมองผ่านการเขียนการพูดคุยได้เหมาะสม

2. ผลการเปรียบเทียบทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้ผู้บริหารสถานศึกษากับครูผู้สอนมีทัศนะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านคุณธรรมและบุคลิกภาพ ด้านความรู้ความสามารถในการประเมินและด้านความสามารถในการสื่อสารในภาพรวมและเป็นรายข้อทุกข้อไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในประเภทของโรงเรียนที่แตกต่างกัน มีดังนี้

3.1 ด้านคุณธรรมและบุคลิกภาพ

ผู้บริหารสถานศึกษาครูผู้สอนโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชนมีทัศนะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านคุณธรรมและบุคลิกภาพโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาในแต่ละคุณลักษณะที่พึงประสงค์พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ใน 2 คุณลักษณะ คือ การเหตุผลและมีหลักฐานสนับสนุนในการประเมิน และการไม่แสวงหาผลประโยชน์ หรือทำธุรกิจอื่นใดในการตรวจเยี่ยมและการประเมินคุณภาพภายนอก นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

3.2 ด้านความรู้ความสามารถในการประเมิน

ผู้บริหารสถานศึกษาครูผู้สอนโรงเรียนโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชนมีทัศนะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านความรู้ความสามารถในการประเมินโดยภาพรวมและเป็นรายข้อทุกข้อไม่แตกต่างกัน

3.3 ด้านความสามารถในการสื่อสาร

ผู้บริหารสถานศึกษาครูผู้สอนโรงเรียนโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชนมีทัศนะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านความสามารถในการสื่อสารโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาในแต่ละคุณลักษณะที่พึงประสงค์พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ใน 2

คุณลักษณะ คือ การมีเทคนิคและวิธีการพูดที่จะไม่ทำให้สถานศึกษาเกิดความอับอาย หรือรู้สึกต่อต้าน และการเลือกใช้คำถามที่มีผลต่อลักษณะความเที่ยงตรงและความลึกซึ้งของคำตอบ นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ใน 3 ด้านคือ ด้านคุณธรรมและบุคลิกภาพด้านความรู้ความสามารถในการประเมิน ด้านความสามารถในการสื่อสาร มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ด้านคุณธรรมและบุคลิกภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ทั่วไปทั้งที่เป็นโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชนมีทัศนะเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้ประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรกเหมือนกัน 5 คุณลักษณะคือ การรักษาข้อมูลที่เป็นความลับของสถานศึกษา การไม่แสวงหาผลประโยชน์ หรือทำธุรกิจอื่นใดในการตรวจเยี่ยมและการประเมินคุณภาพภายนอก ความรับผิดชอบ ความโปร่งใสตรวจสอบได้ การรายงานสิ่งที่ค้นพบตามความเป็นจริงอย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับจรรยาบรรณของผู้ประเมินภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2546) ที่กำหนดให้ผู้ประเมินภายนอกต้องปฏิบัติงานด้วยความรับผิดชอบ โปร่งใส ตรวจสอบได้ โดยยึดจรรยาบรรณเป็นหลัก อันได้แก่ ความเป็นกลาง โปร่งใส รักษาความลับของข้อมูลสารสนเทศส่วนบุคคลและสถานศึกษาที่ได้รับระหว่างการตรวจเยี่ยมและการประเมินคุณภาพภายนอกอย่างเคร่งครัด การประเมินสภาพจริง เพื่อพัฒนาสู่มาตรฐาน ไม่ยอมให้อคติพลใดเบี่ยงเบนผลการประเมินให้ผิดไปจากความเป็นจริง ไม่แสวงหาผลประโยชน์ให้ตัวเองหรือผู้อื่นไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมโดยใช้ข้อมูลใดๆ ไม่รับและไม่เรียกร้องในสิ่งที่ไม่เกี่ยวข้องกับประเมินคุณภาพภายนอก สถานศึกษา นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของเจริญ เจษฎาวัลย์ (2546 : 42) ที่กล่าวว่าจริยธรรมของผู้ตรวจสอบภายใน ในการรักษาความลับ เป็นเรื่องสำคัญ การไม่รับผลประโยชน์ส่วนตน การไม่รับสินบน และวันชัย ศิริชนะ (www.sk.schoolde.com) ซึ่งกล่าวถึงจรรยาบรรณผู้ตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ในการไม่นำข้อมูลไปเปิดเผย สอดคล้องกับแนวคิดของเยาวดี รางชัยกุล วิบูลย์ศรี (2548 : 119 -12) ซึ่งกล่าวว่านักประเมินต้องรักษาความลับอย่างเคร่งครัด นักประเมินจะต้องเก็บข้อมูลจากผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งต้องปิดบังเพื่อไม่ให้เกิดผลเสียหายต่อผู้ให้ข้อมูลหรือต้องประเมินในเรื่องที่ละเอียดอ่อนที่ไม่อาจเปิดเผยหรือเผยแพร่ สอดคล้องกับแนวคิดของบรรจง จันทมาศ (2543 : 157-158) และศิริพร ขอพรกลาง (2545 : 170 -171) ที่กล่าวถึงจรรยาบรรณของผู้ตรวจติดตามระบบคุณภาพว่าต้องเป็นผู้มีความรับผิดชอบแต่ไม่ใช้อำนาจเกินขอบเขตสอดคล้อง

การงานวิจัยของเกื้อ กระแสโสม (2547) ได้ให้แนวคิดสำหรับการประเมินผู้ประเมินคุณภาพภายนอกต้องรับผิดชอบต่อผลการประเมินทุกครั้ง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนให้ความสำคัญต่อคุณลักษณะของผู้ประเมินคุณภาพภายนอกมากที่สุดในเรื่องการเก็บข้อมูลที่เป็นความลับของสถานศึกษาและไม่นำข้อมูลของสถานศึกษาไปเผยแพร่ต่อสาธารณชนซึ่งอาจมีผลกระทบต่อสถานศึกษาหรือตัวของบุคคลเอง และเพื่อไม่ให้เกิดผลเสียหายต่อผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญเน้นการประเมินคุณภาพภายนอกเป็นการผลเพื่อการพัฒนา ในการประเมินแต่ละครั้งผู้ประเมินคุณภาพควรชี้จุดพัฒนาและให้ข้อเสนอแนะและชื่นชมความสำเร็จของสถานศึกษา เพื่อให้เกิดพัฒนาสู่มาตรฐานการศึกษา รวมทั้งความโปร่งใสตรวจสอบได้และรับผิดชอบต่อผลการประเมินจะช่วยให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความมั่นใจในการประเมินว่ามีความเที่ยงตรงและยุติธรรมยิ่งขึ้น

2. ด้านความรู้ความสามารถในการประเมิน ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ทั่วไปทั้งที่เป็นโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชนมีทักษะเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้ประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรกเหมือนกัน 5 คุณลักษณะคือ ความสามารถในการประเมินและสรุปผลในภาพรวม การจดบันทึกเพื่อการตรวจสอบรายงานตรงกับความเป็นจริง การสรุปผลการตรวจเยี่ยมได้ตรงประเด็นตามเกณฑ์และตัวบ่งชี้ ความสามารถในการให้ข้อเสนอแนะที่สร้างสรรค์โดยยึดข้อมูลและหลักฐานเป็นหลัก ความสามารถในการให้ข้อเสนอแนะการพัฒนาที่เป็นไปได้และสอดคล้องกับสภาพของสถาน สอดคล้องกับซึ่งสอดคล้องกับจรรยาบรรณของผู้ประเมินภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2546) ที่กำหนดให้ผู้ประเมินภายนอกต้องปฏิบัติงานโดยยึดจรรยาบรรณตามบทบาทและหน้าที่ อันได้แก่ การสรุปและให้ข้อเสนอแนะ ประมวล วิเคราะห์ข้อมูล และประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานประเมินภายนอก ไม่ประเมินให้ผิดไปจากความเป็นจริง ให้ข้อเสนอแนะแก่สถานศึกษาเพื่อนำไปสู่การพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยะมาศ หวังช่วยกลาง (2547) ที่ได้พบว่าสมรรถภาพที่พึงประสงค์ของผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานอันดับแรก คือ ความรู้ความสามารถในการประเมิน และสอดคล้องกับแนวคิดของ เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี (2542 : 116 -118) ได้ให้แนวคิดด้านจริยธรรมของนักประเมินว่า ต้องรายงานการประเมินทั้งโดยวาจาและที่เป็นลายลักษณ์อักษรอย่างเปิดเผยและตรงไปตรงมา รวบรวมงานผลต่างๆ ไปตามความเป็นจริงและรายงานข้อจำกัดต่างๆของการประเมินให้ผู้ฟังหรือผู้อ่านได้รับทราบ การประเมินต้องมีการเสนอผลถึงข้อดีและข้อจำกัดตามที่เป็นจริง เพื่อว่าผู้ฟังจะได้ทราบถึงจุดดีและจุดบกพร่องของการประเมินนั้นๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความเชื่อมั่นว่าการที่ผู้ประเมินคุณภาพภายนอกมีความรู้ และความสามารถในการประเมินจะช่วยสะท้อนให้สถานศึกษาเห็นจุดเด่น-จุดด้อยของสถานศึกษาและยังสามารถระบุถึงสาเหตุของปัญหา

รวมถึงเงื่อนไขของความสำเร็จ ได้อย่างชัดเจนให้ข้อเสนอแนะและวิธีการพัฒนาเพื่อนำไปสู่คุณภาพการศึกษาอย่างแท้จริง

3. ด้านความสามารถในการสื่อสาร ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ทั่วไปทั้งที่เป็นโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชนมีทักษะเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้ประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรกเหมือนกัน 5 คุณลักษณะคือ ความสามารถในการใช้คำวิพากษ์วิจารณ์ในทางสร้างสรรค์ลักษณะที่เป็นมิตร ความสามารถในการสื่อสารให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับรู้อย่างชัดเจนและเปิดเผย การสร้างบรรยากาศในการพูดคุยใช้ภาษาที่ง่าย สั้น กระชับ และสุภาพ การมีทักษะและเทคนิคการพูดคุยที่ดี การมีเทคนิคและวิธีการพูดที่จะไม่ทำให้สถานศึกษาเกิดความอับอายหรือรู้สึกต่อต้าน สอดคล้องกับจิน เอ คิง และคณะ (King et al, 2001. pp. 229 -247) ได้พบว่าสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับผู้ประเมินแบ่งออกเป็น 4 องค์ประกอบหลัก อันได้แก่ ทักษะการเขียนเพื่อการสื่อสาร ทักษะการพูดเพื่อการสื่อสาร สอดคล้องกับจรรยาบรรณของผู้ประเมินภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2546) ที่กำหนดคุณสมบัติเบื้องต้น และคุณสมบัติเฉพาะ สำหรับผู้ที่ได้รับการรับรองและแต่งตั้งเป็นผู้ประเมินภายนอกต้องมีทักษะในการสื่อสารด้วยวาจา สอดคล้องกับแนวคิดของพระราชวรมุณี ประยูรค์ ปยุต โต (www.onesqa.or.th) ที่ได้กำหนดลักษณะของกัลยาณมิตรธรรม 7 คือ รู้จักพูดให้ได้ผล รู้จักชี้แจงให้เข้าใจ รู้ว่าเมื่อไรควรพูดอะไร อย่างไร และคอยให้คำแนะนำ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกื้อ กระแสโสม (2547) ได้พบว่าสมรรถภาพที่จำเป็นของผู้ประเมินภายนอก คือ การสื่อสาร ปิยะมาศ หวังช่วยกลาง (2547) ได้ศึกษาสมรรถภาพที่พึงประสงค์ของผู้ประเมินภายนอกในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานพบว่าผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรมีความสามารถในการสื่อสารและการทำงานอย่างมีส่วนร่วม ในทำนองเดียวกันที่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุวัฒน์ เงินน้ำและคณะ (2547 : 175) ได้ศึกษาเรื่องมาตรฐานและรูปแบบการพัฒนาหน่วยประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและได้ให้ข้อเสนอแนะต่อหน่วยประเมินภายนอกต้องพัฒนาศักยภาพผู้ประเมินภายนอกด้านทักษะการสื่อสารในการประเมิน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคุณลักษณะของผู้ประเมินคุณภาพภายนอกด้านทักษะสามารถทางการสื่อสารเป็นคุณลักษณะที่สำคัญที่ช่วยให้การประเมินเป็นไปอย่างชัดเจนและสร้างสรรค์และการเขียนรายงานเป็นการสื่อสารให้ผู้ประเมินและผู้ถูกประเมินมีความเข้าใจในทิศทางเดียวกันและช่วยให้ผู้ประเมินคุณภาพภายนอกและสถานศึกษาได้ข้อมูลที่เป็นจริงเพื่อนำไปพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

4. การเปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประเมินคุณภาพภายนอก ด้านคุณธรรม และบุคลิกภาพ ด้านความรู้ความสามารถในการประเมิน และความสามารถในการสื่อสาร

ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้แสดงว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนคิดตรงกัน ตระหนักถึงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ควรจะเป็น ที่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ได้กำหนดคุณสมบัติของผู้ประเมินคุณภาพภายนอกไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคุณลักษณะของผู้ประเมินคุณภาพภายนอกในด้านนี้เป็นคุณลักษณะที่มีความสำคัญและจำเป็นทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกัน

5. การเปรียบเทียบทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามประเภทของโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า

5.1 ด้านคุณธรรมและบุคลิกภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชนมีทัศนะต่อคุณลักษณะของผู้ประเมินคุณภาพภายนอกโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ แต่เมื่อพิจารณาในแต่ละคุณลักษณะที่พึงประสงค์พบว่าแตกต่างกันในด้านการมีเหตุผลและมีหลักฐานสนับสนุนในการประเมิน และการไม่แสวงหาผลประโยชน์ หรือทำธุรกิจอื่นใดในการตรวจเยี่ยมและการประเมินคุณภาพภายนอกโดยผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนให้ความสำคัญในคุณลักษณะที่พึงประสงค์ดังกล่าว ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโครงสร้างและระบบการบริหารจัดการภายในองค์กรมีความแตกต่างกันจึงทำให้มีความต้องการแตกต่างกัน

5.2 ด้านความรู้ความสามารถในการประเมิน ของผู้บริหารสถานศึกษาครูผู้สอนโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชนที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรู้ความสามารถในการประเมิน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้แสดงว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นตรงกัน ตระหนักถึงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ควรจะเป็น ที่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ได้กำหนดให้เป็นคุณสมบัติของผู้ประเมินคุณภาพภายนอก

5.3 ด้านความสามารถในการสื่อสาร ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชนมีทัศนะต่อคุณลักษณะของผู้ประเมินคุณภาพภายนอกโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน แต่พบว่าบางเรื่องที่มีความคิดเห็นแตกต่างกัน เช่น มีเทคนิคและวิธีการพูดที่จะไม่ทำให้สถานศึกษาเกิดความอับอาย หรือรู้สึกต่อต้าน และเลือกใช้คำถามที่มีผลต่อลักษณะความเที่ยงตรงและความลึกซึ้งของคำตอบ โดยผู้บริหารและครูผู้สอนสังกัดโรงเรียนเอกชนให้ความสำคัญในคุณลักษณะที่พึงประสงค์ดังกล่าวมากกว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนรัฐบาล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชนได้รับการประเมินคุณภาพด้วยเกณฑ์และขั้นตอนเดียวกัน จึงทำให้ไม่มีความแตกต่างกันในความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้ประเมินคุณภาพภายนอกในภาพรวม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ควรนำไปใช้ในการคัดเลือกและพัฒนาคุณลักษณะของผู้ประเมินคุณภาพภายนอกในด้านต่างๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้รับการประเมินในแต่ละประเด็น
2. สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ควรมีการพัฒนาผู้ประเมินคุณภาพภายนอกให้มีคุณลักษณะที่เหมาะสมยิ่งขึ้นโดยเฉพาะทางด้านการรักษาข้อมูลที่เป็นความลับของสถานศึกษา การไม่แสวงหาผลประโยชน์ หรือทำธุรกิจอื่นใดในการตรวจเยี่ยมและการประเมินคุณภาพภายนอก ความโปร่งใสตรวจสอบได้ การรายงานสิ่งที่ค้นพบตามความเป็นจริงอย่างชัดเจน การสรุปผลการตรวจเยี่ยมได้ตรงประเด็นตามเกณฑ์และตัวบ่งชี้ความสามารถในการให้ข้อเสนอแนะการพัฒนาที่เป็นไปได้และสอดคล้องกับสภาพของสถาน มีทักษะและเทคนิคการพูดคุยที่ดี
3. ผู้ประเมินคุณภาพภายนอกควรพัฒนาศักยภาพด้านคุณธรรมและบุคลิกภาพการรักษาข้อมูลที่เป็นความลับของสถานศึกษา การไม่แสวงหาผลประโยชน์ หรือทำธุรกิจอื่นใดในการตรวจเยี่ยมและการประเมินคุณภาพภายนอก ความรับผิดชอบ ความโปร่งใสตรวจสอบได้ การรายงานสิ่งที่ค้นพบตามความเป็นจริงอย่างชัดเจน
4. ผู้ประเมินคุณภาพภายนอกควรพัฒนาศักยภาพด้านความรู้ความสามารถในการประเมิน ความสามารถในการประเมินและสรุปผลในภาพรวม การจดบันทึกเพื่อการตรวจสอบรายงานตรงกับความเป็นจริง การสรุปผลการตรวจเยี่ยมได้ตรงประเด็นตามเกณฑ์และตัวบ่งชี้ ความสามารถในการให้ข้อเสนอแนะที่สร้างสรรค์โดยยึดข้อมูลและหลักฐานเป็นหลัก ความสามารถในการให้ข้อเสนอแนะการพัฒนาที่เป็นไปได้และสอดคล้องกับสภาพของสถาน
5. ผู้ประเมินคุณภาพภายนอกควรพัฒนาศักยภาพด้านความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการใช้คำวิพากษ์วิจารณ์ในทางสร้างสรรค์ลักษณะที่เป็นมิตร ความสามารถในการสื่อสารให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับรู้อย่างชัดเจนและเปิดเผย การสร้างบรรยากาศในการพูดคุยใช้ภาษาที่ง่าย สั้น กระชับและสุภาพ การมีทักษะและเทคนิคการพูดคุยที่ดี การมีเทคนิคและวิธีการพูดที่จะไม่ทำให้สถานศึกษาเกิดความอับอายหรือรู้สึกต่อต้าน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้ประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอื่นๆ เพื่อเป็นข้อมูลและแนวทางในการพัฒนาคุณภาพของการประเมินจากภายนอก
2. ควรมีการศึกษาวิจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อการประเมินคุณภาพภายนอก

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
Pibulsongkram Rajabhat University

บรรณานุกรม

- กรมสามัญศึกษา. (2542). การประกันคุณภาพการศึกษากรมสามัญศึกษา.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา.
- เกื้อ กระแสโลม. (2547). การพัฒนาการรับรองผู้ประเมินคุณภาพภายนอกตามแนวคิด
ที่เห็นสมรรถภาพสำหรับการประเมินสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จรัส นองมาก. (2544). ปฏิบัติการประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพมหานคร :
SUNPRINTING.
- เจริญ เจษฎาวัดย์. (2546). การตรวจสอบภายในและการควบคุมคุณภาพภายใน.
กรุงเทพมหานคร : พอดี.
- ชาติร์ สำราญ. (2544). เตรียมตัวครูสู่การประกันคุณภาพ. กรุงเทพมหานคร :
มูลนิธิสตรี – สฤณีวงศ์.
- ชุตินันท์ อธิรัตน์. (2546). รูปแบบการจัดการการประเมินคุณภาพภายนอกสถาบัน
อุดมศึกษาไทย (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://www.onesqa.or.th>.
[10 เมษายน 2548].
- ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน. (2547). การพัฒนารูปแบบการประเมินคุณภาพผู้ประเมินภายนอก
สำหรับการศึกษาระดับพื้นฐาน. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ทวีป ศิริรัศมี. (2545). การวางแผนพัฒนาและประเมินโครงการ. พิมพ์ครั้งที่ 3.
กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว).
- บรรจง จันทมาส. (2543). ระบบบริหารคุณภาพ ISO9000 : 2000. กรุงเทพมหานคร :
ส. เอเชียเพรส.
- ปิยะมาศ หวังช่วยกลาง. (2547). สมรรถภาพที่พึงประสงค์ของผู้ประเมินภายนอก
ในระดับการศึกษาระดับพื้นฐาน (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :
<http://www.onesqa.or.th>. [10 เมษายน 2548].
- เยาวดี ราชย์กุล วิบูลย์ศรี. (2542). การประเมินโครงการ : แนวคิดและแนวปฏิบัติ.
กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- รุ่ง แก้วแดง. (2544). ประกันคุณภาพการศึกษาทุกคนทำได้ไม่ยาก. พิมพ์ครั้งที่ 9.
กรุงเทพมหานคร : มติชน.
- วันชัย ศิริชนะ. (2547). จรรยาบรรณผู้ตรวจสอบคุณภาพการศึกษา. (ออนไลน์).
เข้าถึงได้จาก : <http://www.sk.schoolde.com> [10 เมษายน 2548].

- วราภรณ์ บุญเจียม. (2546). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ผลการประเมินภายนอกเพื่อพัฒนา
คุณภาพสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
สถาบันส่งเสริมการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ. (2541).
กรอบการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. เอกสารอัดสำเนา.
_____ (2544). แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา : เพื่อพร้อมรับ
การประเมินภายนอก. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ดี.
_____ (2545). หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาขั้น
พื้นฐาน. [ม.ป.ท. : ม.ป.พ.]. เอกสารอัดสำเนา.
สถาบันส่งเสริมการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ. (2546). จุลสาร
ประชาคมประกันคุณภาพการศึกษา. [ม.ป.ท. : ม.ป.พ.].
สมคิด พรหมจ้อย และสุพัตร์ พิบูลย์. (2544). การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา.
นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
สมศักดิ์ สินธุระเวชฎ์. (2542). มุ่งสู่คุณภาพการศึกษา. กรุงเทพมหานคร :
พิมพ์พัฒนาพานิช.
สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2544). รวมบทความทางการประเมินโครงการ.
กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2545). รวมบทความ สมศ (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :
<http://www.onesqa.or.th>. [10 เมษายน 2548].
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา. (2541). เอกสารชุดประกันคุณภาพการศึกษา
เล่ม 1 แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการ
ประถมศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2544). มาตรฐานการศึกษาเพื่อ
การประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร :
พิมพ์ดี.
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. (2542). การเขียนรายงานการประเมินตนเอง.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา.
สำนักงานทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ. (2542). การประกันคุณภาพของสถาน
ศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2543). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2544). **กรอบการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2546). **ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ดี.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2546). **รายงานผลการติดตามและประเมินการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายนอก (ออนไลน์)**. เข้าถึงได้จาก : <http://www.onesqa.or.th>. [10 เมษายน 2548].
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2547). **รายงานประจำปี สมศ. (ออนไลน์)**. เข้าถึงได้จาก : <http://www.onesqa.or.th>. [10 เมษายน 2548].
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://www.onesqa.or.th>. [10 เมษายน 2548].
- สุนทร พูนพิพัฒน์. (2540). **ระบบบริหารงานคุณภาพ ISO 9000**. กรุงเทพมหานคร : เอกพันธ์.
- สุวัฒน์ จำเริญและคณะ. (2547). **มาตรฐานและรูปแบบการพัฒนาหน่วยประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://www.onesqa.or.th>. [10 เมษายน 2548].
- ศิริพร ขอพรกลาง. (2545). **ระบบบริหารงานคุณภาพ ISO 9000**. กรุงเทพมหานคร : สยามสปอร์ต.
- Davis, P. P. **A study of current perceptions and expectation of evaluators and special educators regarding the role of the evaluator**. Thesis (Ed.D) BostonCollege, n.p. (Dissertation Abstract Online). From : <http://thailis.uni.net/dao/detail.nsp>.
- King, J.A. et al. (Spring – Summer, 2001). "Toward a Taxonomy of Essential Evaluator Competencies," **American Journal of Evaluation**. 22 (2) : p. 229 – 247.
- Mertens D.M. (1994). **Training evaluators : Unique Skilled and Knowledge**. San Francisco : Jossey-Bass Publishers.
- Murgatroyd, Stephen and Morgan, Colin. **Total Quality Management and the School**. Buckingham: Open University Press, 1994.